

· FØROYA · SOCIAL·DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 34.

Lýsingaprisur fyri petitreglur: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 20. august 1938.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævsavnarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

12. árg.

„Dimmalætting“ verður var við reyða liðsins marsjeran og at hennara andstöða móti samgonguni millum føroyskar og danskar arbeðismenn, ber hennara flokki stórt mannafall, og roynir hon ti at leyfa niður av álóspallinum og lata seg í hitt lutaleysa nunnuslarið í stríðinum millum arbeðsgevarar og arbeðararnar.

Hennara mistak í arbeðara-arbeðsgevarastríðinum hevur fingið alt at renna í klingur fyri henni, so hon brigdar javnaðarmonnum at hava sviðið socialiseringshugsjónina, tá ið teir júst kravdu socialisering við at bera uppskot fram um løgtingsins ræði yvir undirgrundini.

Tað er stuttligt at siggja, hvussu „Dimmalætting“ nú roynir at krúpa niður av aftur álóspallinum. Tað er sjónligt, at blaðið hevur merkt, at mótsæðan, tað legði út við móti samgonguni, fylkingini av teirri føroysku og donsku arbeðarastattini, hevur virkað — og tað kraftiga eisini — tvørtur ímóti blaðsins ætlan. „Dimmalættingar“, „Krossins“ og „Dagblaðsins“ opinskáraða og bondska atsókn móti javnaðarmonnum fyri at hava eggjað til ella íspunnið fylkingarroyndina hevur sett hesi bløð og teirra flokkar í eitt lítilt ljós, at hin føroyski arbeðs- og fiskimaður kom hjart at siggja, hvørjar interessur lógu teim fyrst og fremst á hjarta at verja — tað vóru ikki fiskimannsins og arbeðsmannsins interessur!

Afturhaldsbløðini hava so stutt ímóti vilja teirra verið við til at gjørt eina góða gerð — lopið hvokki í arbeðs- og fiskimannin og burturtikið allan hansara iva um, at hann eigur at fylkjast við starvsbroðrum sínum í Danmark fyri at orka at verja sínar interessur ímóti teim, ið vilja hava arbeðs- og fiskimannastattina at standa upploystar í einstaklingar, sum einki orka, einki kunna, einki lætta sær einsamallir yvir fyri teim „stóru“.

Ov seint, „Dimmalætting“ nú at royna at krúpa aftur í skjól og lata teg í hitt blógva og og sakarleysa nunnuslarið ið skal vera merki á, at tú einki hevur við hesa verð at gera, altso stríðið millum arbeðsgevarar og arbeðararnar. Tá ert avdúkað. So ússaligt at royna at skova út yvir! Og, læt okkum siga tær, at henda lutaleysa stöða, tú nú roynir at taka, dugir heldur ikki. Hon er tær kanska til stórra tap. Ti:

arbeðsmaðurin og fiskimaðurin skilur nú, at hann — tað blað og tann persónur í almennum starvi — sum ikki fyri opnum durum leggur til brots fyri arbeðarastattarinnar krøvum og livsinteressum, eisini tá talan er um at ganga ímóti stórmanninum, hann er ímóti arbeðarastattini.

Tað krógvast ikki burtur, at tá ið t. d. arbeðararnir í Vági tóku teirra ódnartak fyri sínar livsinteressur og við danska starvsbroðrahjálp vunnu, tá krógvaðu afturhaldsbløðini seg. Summi royndu at spæla lutaleys, onnur harimillum „Dimmalætting“ og „Norðlýsið“, kundu ikki bara sær, men máttu geva ilt av sær við broddi móti arbeðarans streiku í Vági.

Meldur ger mangan meir ella minni í orviti. So er hent við „Dimmalætting“.

Í seinastu oddagreinini talar hon um, at ein helmingur av socialistunum ikki vil ganga við til limaskap í „Det samvirkende Fagforbund“ í Danmark! Hvussu rímar hetta við hennara skeldan út á javnaðarmenn fyri teirra roynd at fylkja danskar og føroyskar arbeðarar í ein fakfelag-aflyking? Her er tað vist farið at renna sureburi fyri blaðstjóranum av hansara mælan millum álop og hitt „kyska“ lutaloysi. Vit kunna í øllum falli vissa blaðið um,

at javnaðarmenn allir sum ein ganga við til og arbeðarar fyri, at hin føroyski arbeðsmaðurin gongur í fakfelagaflyking við danskar arbeðsmenn.

Ikki minni surr-burr rennur tað fyri „Dimmalætting“, tá ið

hon roynir at kasta javnaðarmonnum fyri, at hava sviðið arbeðaranna interessur í minni og undirgrundsspurninginum. »Sær óavvitandi góðkennir blaðið, at arbeðaranna interessur eru tær socialistisk! Stuttligt!)

Hetta svik skal vera javnaðarmanna stöðan fyri at geva »Føroya kol«, einum privatkapitalistiskum felag, einarett til útvinna av leirinum í Føroyum, tí harvið skulu javnaðarmenn hava gingið ímóti socialiseringini, ið er socialistanna mál. Hetta er vist eitt av »Dimmalættingar« lókatustu og orvitisligastu royndum at villa lesarar sínar um javnaðarflokkinn.

Javnaðarmenn á tingi vóru vissiliga fyri at geva »Føroya kol«, sum danskir arbeðarar og danski statur hevur stórt orð at siga, einarettin. Men treytirnar vóru,

at undirgrundin varð lögð undir løgtingsins ræði — altso socialiserað — og at løgtingið, Føroya fólk og land, fekk yvirumsjónarettin — rættin til at fyriskriva reglurnar og treytirnar fyri driftini — og stórsta partin av yvirskotinum. Og kundu so „Føroya kol“ ikki seta driftir í gongd ymsastaðni í Føroyum, kom tað at missa rættin á teim stöðum, ið einki varð gjørt.

Hetta at seta arbeði í gongd er javnaðarmanna hövuðsmál. Ti arbeðarinn undir náverandi samfelagsskipan hevur jú einki annað enn arbeði at liva av.

Okkum kemst fyri, at stórri eggjari at seta arbeði í gongd undir samfeligssins umsjón enn treytirnar fyri einkaroyvnum til »Føroya kol« verður ringur at seta upp.

Ein partur av sambandsflokkinum var við her. Tað líkist Dimmalætting at iðra seg yvir hetta socialiseringsstíg flokksins. Men ræðslan fyri reyða liðsins marsjeran er so stór, so stór.

Hitt tvieggjaða svorðið.

At streika er eitt tvieggjað svarðið, eru allir hugsandi menn á einum máli um. Tað er rætt, sum Klakksvíkarblaðið »Norðlýsið« skrivur, at steika kann sammetast við hitt australska vopnið »bummerangin« ið kemur aftur á hann, ið kastaði vopnið. — Annars nertir blaðið við úttaliskir av Joseph Jones, ið er hövuðsskrivari fyri tí bretska grúparbeðarafelagnum.

Bekendtgørelse.

Det bekendtgøres herved, at Patienter, der ønskes indlagte, røntgenfotograferede, eller lysbehandlede, maa være i Besiddelse af Kaution fra vedk. Sygekasse (evt. Forevisning af Sygekassemedlemsbog) eller fra den, for hvis Regning Patientens Indlæggelse eller Behandling finder Sted.

Patienter, der ikke er i Besiddelse af saadan Kaution, vil paa eget Ansvar blive afvist.

Thorshavn, den 19. August 1938.

Dronning Alexandrines Hospital.

Hesin stóri arbeðaraforari sigur: »Streika sum stríðsvápn arbeðaranna er nú til dags við at ganga av brúki. Eingin grúparbeðari mótmælti hesum.

Streika er samfelagsdrepandi, og tí megu vit altíð ráða arbeðarum frá at streika, tá ið nokur onnur leið er gongd, men tá ið arbeðarar mola eina ógjøgnumtreingandi mótsæðu, so má hart móti hörðum. Har er eingin vegur uttan um. — Hvussu ber tað so til, at okkara partamaður í Onglandi kann siga, at streika er við at ganga úr brúki. Ja soleiðis kunnu Føroyingar spyrja. Men soleiðis spyr hann ikki, sum veit, hvussu nógv betri korum bretskeir arbeðarar og sjómenn arbeða undir enn starvsbroðir teirra her hjá okkum. Føroyskir arbeðarar og fiskimenn hava enn mong hörð tøk at taka bæði felagsliga og politisk — á javnaðarleið — áðrenn teirra kor bert fyri ein part kunna sammetast við starvsbroðra í øðrum londum. Meðan arbeðsgevarar í øðrum londum hava kent sína skyldu yvirfyri arbeðarum sínum nú í mong ár, liva okkara føroysku arbeðsgevarar í somu meðalaldarhugsan, sum abbar teirra livdu í. Kontant fingi arbeðarar ikki — uttan við hardari streiku — og hvussu gongst okkara fiskimenn? — Munnu fiskimenn í øðrum londum bíða hálv og heil ár eftir teirra peningi? Munnu teir — eins og teir føroysku fiskimennir — missa í 100 ella 1000 vis av krónum

við trotabúgv? Ella eru arbeðarar og fiskimenn í øðrum londum noyddir at keypa teirra vörur ein triðing ella eina helvt dýrari enn neyðugt? Alt hetta eigur blaðstjórin á »Norðlýsinum« at spyrja seg sjálfan, áðrenn hann næstu ferð sleingir slik háðar orð sum hesi eftir okkara arbeðarum, sum heint nú hava streikað fyri at koma úr meðalaldarðum korum. Blaðstjórin sigir nevniliga soleiðis: »Lat okkum vóna, at hesar rørsurnar — aldar úti frá stóru verð — mugu rokka at okkum og seta liv í, har fyrr stírvni og gamal óvani varð sessaður í háseti. Tað stírvni og tann gamli óvani, sum her er talan um, er arbeðarans nýtan av sínum rætti til verkfall (streiku). — Her vendir »bummerangurin« aftur á blaðstjóran og teir arbeðsgevarar, sum hann — vitandi ella óvart — gongur orindi fyri. Ti stírvni og óvanin er ikki á síðu arbeðarans og fiskimannsins — men á hini síðuni. Kann »Norðlýsið« fáa okkara arbeðsgevarar úr okkara stírvni og gomlum óvanum, so vil eg siga, at blaðið svarar til sitt navn, men roynir blaðið at rura okkara fiskimenn og arbeðarar í svøvn, so má seinni helmingur av navninum koyrast burtur, og blaðið kemur at eita »Norðmyrkið«. Men skemt, vóni eg, ikki verður álvara.

Eg vóni, at tað er av kærleika til land og fólk okkara, at »Norðlýsið« ynskir allar streikur bannlýstar úr Føroyum, og eingin